

Afscheid van Artis-leeuwen

Dierentuin Artis bracht enkele dagen geleden het bericht naar buiten dat de drie leeuwen die in Artis hun thuis hebben, zullen verhuizen naar een andere dierentuin. Artis wilde dit jaar starten met de bouw van een nieuw en veel beter verblijf voor de leeuwen, maar moet daar vanwege grote financiële tekorten van afzien. Artis geeft er de voorkeur aan dat de dieren nu verhuizen naar een plek waar ze meer ruimte hebben.

Dembe, Kianga en Kacela

Al bijna 200 jaar vertoeven er leeuwen in Artis. De dieren maakten hun entree in 1839, een jaar na de opening van de Amsterdamse dierentuin. In 1927 kregen de katachtigen een nieuw verblijf, het zogenoemde Kerberterras. Dit verblijf zonder tralies was destijds een ultramodern onderkomen. Tralies waren namelijk niet langer nodig omdat het terras en het publiek gescheiden werden door een brede gracht. Het Kerberterras is zo'n onlosmakelijk onderdeel van Artis geworden dat het zelfs de status van Rijksmonument verworven heeft. Anno 2021 voldoet het echter niet meer aan de eisen die tegenwoordig aan dierenverblijven worden gesteld. Plannen voor een nieuwe thuisplek voor de leeuwen waren daarom al een tijdje in de maak: de bouw van dit moderne leeuwenverblijf had binnenkort moeten beginnen en was begroot op 4 miljoen euro.

Maar dat geld is er niet. Artis verwelkomde afgelopen jaren steeds meer bezoekers (1,4 miljoen), maar door corona halveerde dat aantal in 2020. Als gevolg van de coronacrisis werd de historische dierentuin van Amsterdam in een jaar tijd voor de derde keer op rij gesloten voor bezoekers. De dierentuin sloot afgelopen jaar af met een miljoenenverlies. Artis gunt de leeuwen heel erg zo'n nieuw en ruimer verblijf, maar heeft daar zoals gezegd nu de middelen niet voor. Er zat daarom niets anders op dan een plek te zoeken waar de dieren beter af zijn, en die is gevonden in een Franse dierentuin, namelijk Zoo La Palmyre aan de Franse Atlantische kust. Daar zullen de leeuw Dembe en de leeuwinnen Kianga en Kacela binnenkort hun intrek nemen. Directeur Sutorius van Artis noemt de verhuizing van zijn grootste katten een moeilijke beslissing. Leeuwen zijn volgens hem 'deel van de identiteit van Artis'. Sutorius wil de dieren echter niet nog eens vijf tot tien jaar in een te klein verblijf houden. Medio februari zal de verhuizing plaatsvinden en op het Kerberterras zullen andere dieren hun verblijf krijgen.

Geschiedenis van Artis

De plannen voor een nieuw dierenverblijf zijn onderdeel van het Masterplan 2030 van Artis. Dat plan behelst verschillende vernieuwingen die Artis wil doorvoeren in de dierentuin. Vernieuwing in dierentuinen is altijd noodzakelijk omdat de ideeën over hoe men het beste met dieren om kan gaan gaandeweg veranderen.

Hoe heeft Artis zich eigenlijk ontwikkeld? Artis werd in 1838 opgericht onder de naam Natura Artis Magistra met als doel 'Het bevorderen van de kennis der Natuurlijke Historie'. De naam is Latijn en betekent zoiets als 'De natuur is de meester van de kunst'. Tot dan toe waren dierentuinen meestal privébezit, maar in navolging van de London Zoo (1828) wilde ook Artis de dierenverblijven openstellen voor publiek. De Amsterdamse dierentuin begon met een paar papegaaien, aapjes en een Surinaamse boskat, maar kon een jaar later al flink uitbreiden met onder andere de olifant Jack, leeuwen, een panter,

45 ijsberen, een kangoeroe en zelfs een boa constrictor van meer dan vijf meter lang. In de periode daarna – nog steeds de 19^e eeuw – verzezen op het Artisterrein verschillende musea. Daar werden allerlei ‘dode voorwerpen’ verzameld en tentoongesteld zoals stenen en beelden uit verre landen. Toen Artis aan het begin van de 20e eeuw te maken kreeg met minder florissante omstandigheden werden de bezittingen uit de musea overgedaan aan andere eigenaren, zoals de stad Amsterdam en de provincie Noord-Holland.

50 Artis mocht vanaf toen de gebouwen en de grond huren voor één gulden (€ 0,45) per jaar. Na de Tweede Wereldoorlog ging het langzaamaan beter en vierde Artis in 1988 haar 150-jarig bestaan met de opening van een nieuw Planetarium. In 1997 kon Artis flink uitbreiden en zo ontstonden onder meer de Savanne voor de giraffes, zebra’s, en een tropische kas. De Savanne werd in 2002 officieel geopend. Twaalf jaar geleden begon Artis met een ingrijpend vernieuwingsproces, gericht op de toekomst. Het was de bedoeling dat Artis een kanteling ging maken van een dierentuin naar een educatief instituut. Steeds

55 vaker wordt namelijk gesproken over de kwetsbare relatie tussen natuur en mens. Artis wil daarom liefde en zorg voor de natuur stimuleren. Daarbij heeft het de ambitie om een instituut te worden dat op dit terrein een leidende positie inneemt. Er wordt meer ruimte geschapen voor dieren en planten, voor onderwijs en voor erfgoed. Meer ruimte voor dieren betekende ook meer ruimte voor de leeuwen, maar helaas, die komt er vooralsnog niet.

60 **Campagne**

Artis is lid van EAZA, een samenwerkingsverband van dierentuinen in Europa en het Midden-Oosten. Ook La Palmyre is EAZA-lid. Doordat de dierentuinen samenwerken in deze organisatie kunnen ze kennis uitwisselen én elkaar helpen waar nodig. Dat is mogelijk de verklaring voor het feit dat er vrij snel een nieuw verblijf voor de leeuwen gevonden werd. De drie leeuwen zullen in Frankrijk blijven en niet

65 terugkeren in Artis, ook niet als er toch een beter leeuwenverblijf gerealiseerd kan worden. Wel is het goed mogelijk dat er in de toekomst weer leeuwen in Artis zullen rondlopen. Maar eerst zal Artis er financieel bovenop moeten komen. De dierentuin is in januari de campagne #vergeetARTISniet begonnen om financiële steun te krijgen van het publiek.

Bronnen: nhnieuws.nl, volkskrant.nl, Artis.nl, eaza.net